

ספרי' — אוצר הספרים — לויבאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ואתחנן

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ט

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושבע לבריאה

לזכות

החייל ב"צבאות השם" פסח חיים מנחם שי'
ליום הולדתו השלישית ולתיספורתו לאויש"ט,
ביום ועש"ק פי' ואתחנן, י"ב מנ"א, ה"י תהא זו שנת סגולות

ולזכות

אחותו החיילת ב"צבאות השם" רבקה רחל תחי'

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' אלי' וזוגתו מרת שושנה ברכה שיחיו ניומאן

נדפס ע"י זקניהם

הרה"ת ר' יהודה ליב וזוגתו מרת זיסל שיחיו ניומאן
הו"ח ר' שמואל וזוגתו מרת מלכה שינדל שיחיו סטראל

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. יש קשר בין הפרשה להפטרתה

נאמר ב"טור"¹, שמפרשת בראשית ועד שבעה עשר בתמוז "מפטרין מענין הפרשיות דומה בדומה, ומשם ואילך – לפי הזמן ולפי המאורע".

אך בכל זאת, כיון שכל הענינים בתורה מדוייקים לחלוטין², הרי מכך שההפטרות הנקראות בשבתות שאחרי שבעה עשר בתמוז נקבעו בפרשות מסוימות – "דברי ירמיהו" לפרשת פינחס, או מטות וכו', "נחמו" לפרשת ואתחנן, וכו' – מובן, שלמרות שהן מותאמות בעיקר לפי הזמן והמאורע, בכל זאת קשורות הפטרות אלו³ דוקא⁴ לפרשות אלו⁵.

ולגבי פרשתנו: הפטרת פרשת ואתחנן היא "נחמו נחמו" לפי הזמן והמאורע, מפני שפרשת ואתחנן נקראת בשבת הראשונה של "שבעה דנחמתא", אך בנוסף לכך יש קשר בין הפרשה לבין ההפטרה ("נחמו")⁶.

ב. הבית השלישי – "נחמו נחמו"

על הפסוק "נחמו נחמו עמי"⁶ נאמר במדרש⁷, שההסבר לכפילות הלשון – "נחמו נחמו" – הוא, מפני שנחמה אחת היא "על בית

(1) א"ח סוכת. וכ"ה בשו"ע רמ"א שם סעיף ח'. וראה תוס' (מגילה לא, ריש ע"ב). רמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ט.
(2) ובפרט, שגם הפרשיות ד'משם ואילך" יש להן שייכות ל"פרענותא" ול"נחמתא" – ראה של"ה חלק תושב"כ ר"פ יושב. וראה גם שם שם, א ואילך בנוגע להפרשיות שבין המצרים.
(3) ונרמז גם בלשון הטור (שתחלתו הובא בפנים) "דברי ירמיהו" לפ' פנחס וכו' – אף שלכאורה ה' מפסיק שימנה (כמוש"כ בשו"ע וכן הוא בתוס' מגילה לא, ב) רק את שמות ההפטרות וסדרן, מבלי להזכיר בכל הפטרה את הפירוש.
(4) אלא שיש הפטרות ששייכות לשתי פרשיות (וכמו: "דברי ירמיהו" ששייכת הן לפנחס הן למטות); ענין סעודה – לראיה וגם לכי תצא.
(5) אלא שמתעם השייכות לפרשה – יש הפטרה יותר, וכמו ויד ה' – לפינחס; וידבר דוד – להאזינו.
(6) ישע"י מ, א.
(7) ילקוט ישע"י רמז תנה.

ראשון", והאחרת "על בית שני". יש להבין:

המשמעות של "נחמה" היא, שכאשר התרחש ר"ל אסון אצל מישהו, ואין בכוחו של ה"מנחם" למלא את החסר, הוא מוצא, לפחות, נחמה עבור האדם הפגוע. לכן מובן, שכאשר אדם הוכה פעמיים, אפשר לנחמו פעמיים – עבור שני האסונות שהיו לו.

אך בעניננו, כאשר הנחמה היא ההבטחה שבית המקדש ייבנה שוב⁸, הרי כאשר יש "נחמו" על הבית הראשון, פירושו של דבר, שבבית המקדש השלישי שיהיה לעתיד, יתקיימו כל הענינים שהיו בבית הראשון אשר היה נעלה מהבית השני (אשר חסרו בו חמשה דברים⁹). ואם כך, לשם מה יש צורך בנחמה על הבית השני, והרי היא נכללת, לכאורה, בנחמה על הבית הראשון?

ההסבר לכך הוא¹⁰: למרות שבאופן כללי הבית השני פחות במעלתו מהבית הראשון, בכל זאת יש בו מעלה על פני הבית הראשון. כנאמר בגמרא¹¹ על הפסוק¹² "גדול יהיה

(8) שהרי "כל אלה הנחמות עתידה לימות המשיח" (רד"ק לישע"י שם).
(9) יומא כא, ב. ובלקו"ת ר"ה (נו, ג), שזהו מפני שחסרה בו בח"ה עילאה דבינה.
(10) ראה עדי"ו ד"ה נחמו ע"ד בסופו.
(11) ב"ב ג, סע"א ואילך.
(12) תגי ב, ט.

מעין הקריאה שבה מסיימן (שו"ע א"ח סו"ס רפ"ד וסו"ס תכח).
ומה שבטור שם כתב "שמעו דבר ה' לראשי המטות" – הרי סנות הטור היא (בעיקר) לחרות זמן קריאתה (ושייכות ההפטרת להפרשיות שבטור – ראה הגנה הקודמת – היא רק ברזח).
(מה שכתב ל"ראשי המטות" – דלכאורה הרי לפנמים היא רק למסעי (אבל א"א סתרי' רק למסות).
כן קטח שפ' מסעי אינו מזכיר כלל – יש לומר, שזהו מפני שרק בשתי קביעות בלבד – המעוברות – הרי מסות ומסעי נפרדות (ראה הלוחות שבטור שם).
ולהעיר אשר היפכו באבודהם, מזכיר סדר ההפטרות – רק כשהפרשיות נפרדות!
אבל אינו, כי עכצ"ל דהפטרות שמעו יש בה גם שייכות לראשי המטות – שהרי גם למ"ד (דבאר בבי" סו"ס רפ"ד) דבטני פרשיות מחוברות מפטרין בהפטרות פ' ראשונה – מפטרין שמעו.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח). שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צ"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

זהו הטעם הפנימי לכך שבית המקדש נבנה דוקא בתקופת שלמה, שבה "קיימא סיהרא באשלימותא"²¹, כי ה"סיהרא", הלבנה, אינה כשמש – בבחינת המשפיע, בחינת "זעיר אנפין", אלא היא בבחינת המקבל, המקבלת את האור מהשמש, בחינת "מלכות"²². וכיון שהחידוש העיקרי של בית המקדש אינו ההמשכה מלמעלה, אלא זיכוך הנבראים, לכן הוא קשור לשלימות של "סיהרא"²³.

ד. זיכוך מלמעלה או מלמטה

בזיכוך הנבראים עצמם יש שני אופנים: (א) זיכוכם מצד האור שלמעלה. בדומה לרב המלמד את תלמידו באופן, שעל ידי לימוד זה יהיה התלמיד מסוגל בעצמו להגיע לכוונה האמיתית²⁴. אך בכל זאת, גם מה שמבין התלמיד "בעצמו" את אמיתות הכוונה נובע מההארה השכלית שהעניק לו הרב.

(ב) זיכוך שאינו על ידי האור המאיר מלמעלה, אלא זיכוך הנבראים מצד עצמם: מפני שאמיתיות מציאותם היא אלקות, הרי הם סוף סוף מזדככים עד כדי "זרא כל בשר... כי פי ה' דיבר"²⁵, לא מצד גילוי הדרגה של "פי ה'", אלא מצד הבשר עצמו.

בדומה לחזרה בתשובה כפשוטה, אשר בדרך כלל אינה נובעת מגילוי אור, כי אדרבה: לפני שחזר בתשובה הרי הוא היה רחוק מאלקות, וכיצד ייתכן שירגיש בגילוי האור, אלא היא נובעת מבעל התשובה

כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", ש"הבית הזה האחרון" הוא הבית השני¹³, והוא "גדול" – בבנין ובשנים¹⁴ – "מן הראשון".

ולכן נאמר "נחמו נחמו" – פעמיים – "על בית ראשון ועל בית שני", שימולאו שני החסרונות. כלומר, שבבית השלישי תהיינה כל המעלות, הן של הבית הראשון, והן של הבית השני¹⁵.

ג. בית המקדש בבחינת "מקבל"

כדי להבין את מעלתו של הבית השני על הבית הראשון, יש להסביר תחילה (בפנימיות) את מעלתו של בית המקדש בכלל, כולל הבית הראשון, אשר היה "דירת קבע" של הקדוש-ברוך-הוא¹⁶, לעומת המשכן, אשר היה "דירת עראי"¹⁷ לקדוש-ברוך-הוא¹⁸:

קדושת המשכן, "זשכנתי בתוכם", למרות שהיתה בכל חלקיו, ולא רק ביריעות ובקרשים, שעשויים מחי ומצומח¹⁹, אלא אף בקרקע המשכן, הדומם, היתה בכל זאת בעיקר מצד למעלה, ולא מצד הדברים הגשמיים – היריעות וכו' והקרקע.

ורק כיון שהאור שהאיר במשכן היה בלי גבול, הוא יכול היה להגיע ולהשפיע גם למטה מטה, עד לסוג הדומם.

ולכן, לאחר לקיחת המשכן ממקום מסויים, לא נשארה שום קדושה במקום זה, בקרקע.

ואילו קדושת בית המקדש היתה מצד הדברים הגשמיים המרכיבים אותו בעצמם. ולכן גם לאחר חורבן בית המקדש נותרה קדושה במקום המקדש²⁰.

(13) בזהר (ח"א כה, א) מפרש שקאי אבית שלישי. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 29 הערה 29 תיווך ב' הפירושים. (14) שיהו מורה גם על גדלות באיכות וברוחניות. (15) ראה חז"ל רבא, א. וראה בארוכה לקו"ש שם ע' 28 ואילך, ע' 32-31. (16) ראה שהש"ד פ"א, טז (ג). וכמ"ש (תהלים קלב, יד) זאת מנחתתי עדי עד (תו"א ר"פ ויגש). (17) שהש"ד שם. וכמ"ש (ש"ב ז, ו) ואהי' מתהלך באהל גו' (תו"א שם). (18) בכל הבא להלן (בענין הפרש שבין משכן למקדש) – ראה באריכה לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 18 ואילך ובהנמטן שם. וראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ח ע' 26.

(19) וגם באדנים וכו' – דומם. (20) להעיר גם בדח"ל זה גודל דיוק ל' פרשי' עה"ת שהטמנים תיבת פני בנוגע לחמה וללבנה (פינחס כז, כ) – והטעם כי ע"ד הפשט אין לחלק בחמה ולבנה "פני" ולא פני.

לעילוי נשמת

הרה"ח הת' אי"א רב פעלים ובעל מרין
מטובי מקושרי רבותינו נשיאינו והולכי בדרךיהם,
דרך הקודש יקרא לה

ומשלוחי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו

לארצנו הקדושה ת"ו

הרב ר' מנחם מענדל

בהרה"ח ר' מנחם מענדל ומרת מארייאשא באדאנע ע"ה

פ ו ט ע ר פ א ס

נפטר ד' תמוז ה'תשנ"ה

וזגתו מרת לאה ע"ה

בת ר' בניציון ומרת שרה הי"ד

נפטרה ה' כסלו ה'תשס"ג

ת נ צ ב " ה

⚭ ⚭ ⚭ ⚭ ⚭

נדפס ע"י צאצאיהם שיחיו

עצמו²⁶, מפני שנצמיותו של היהודי היא אלקות, המשפיעה גם בגלוי, ולכן רוצה כל יהודי, בלי יוצא מן הכלל ח"ו, לקיים את רצון ה', אלא ש"יצרו הוא שתקפו", כפסק הדין הידוע של הרמב"ם²⁷.

ה. שתי זרקות הלבנה

בדומה לשני אופנים אלו בזיכרון הנבראים, כך יש בלבנה – בחינת המלכות, שורש הנבראים – שני אופנים: כפי שהיא עתה, וכפי שתהיה לעתיד לבוא:

עתה הלבנה מקבלת מהשמש, והיא בבחינת²² "זעיר אנפין". ורק על ידי שהיא מקבלת את אור השמש, מאיר אורה העצמי²⁸, כדוגמת התלמיד שהזכרה לעיל, שעל ידי שהוא מקבל את הכוונתו המחשבתית של המשפיע, ביכולתו לחדש רעיון שכלי בכוח עצמו.

אך לעתיד לבוא יהיה "אור הלבנה כאור החמה"²⁹, ש"אור הלבנה" לא יזדקק ל"אור החמה", אלא יהיה כ"אור החמה" המאיר מצד עצמו³⁰.

עד ש"ועינינו מאירות כשמש וכירח"³¹, שגם העיניים (השחור שבעין³²) יאירו בעצמן, ולא יזדקקו, כעתה, לאור השמש והירח³³.

(26) ואף שמה שמתעורר בתשובה הוא מצד זה שמלמעלה מסבבים סיבות שונות לזה וכמ"ש (ש"ב יד, יד) "חשב מחשבות לבלתי ידע ממנו נדח" – הרי זהו באופן של הנלם וכו' [וכמ"ש (דברים ד, כט) ובקשתם חטם (ראה לקו"ת ראה לב, ג) את ה"א גו' ונאמר: והסתרת פני מהם גו' ואמר גו' על כי אין אלקי בקרבי גו' ואנכי הסתר אסתיר פני גו' ויולך לא, יד"ח], והתשובה עצמה באה מצד הבע"ת. וראה המשך תע"ר"ב ח"ג ע' א'שכת.

(27) רמב"ם הל' גירושין פ"ב.

(28) המשך תרס"ז שם ע' תד (בהמשך להמשל דרב ותלמיד המובא לעיל בפנים ס"ד). וראה בארוכה תורת שלום ע' 76. ובכ"מ.

(29) ישע' ל, כו.

(30) לקו"ת צי, א.

(31) נוטה התפלה דשבת (נשמת).

(32) ראה ויק"ר פל"א ח: הגלגל הזה של עין אין אדם רואה מתוך הלבן שיש בו אלא מתוך השחור. ולכאורה כ"מ באה"ת הנסמן בהערה הבאה.

(33) אה"ת בראשית לג, א. – וזה (לכאורה) חידוש יתר מ"זה"ל אור הלבנה כאור החמה" – כי הלבנה הרי גם עכשיו יש לה אור עצמי ורק שאינו מאיר והחידוש הוא שלעתיד גם אור המקבל יאיר כאור המשפיע; משא"כ שחור שבעין, הרי

ו. תורה, מצוות ותשובה

שלשה ענינים אלו – המשכה מלמעלה, זיכרון הנבראים מצד גילוי אור, וזיכרון מצד עצמם – הם באופן כללי בעבודת האדם: תורה, מצוות (או תפילה), ותשובה:

התורה היא המשכה מלמעלה – "נתן לנו את תורתו", "משה קיבל משה תורה ומסרה...". גם לימוד התורה, על-אף שהאדם צריך ללמוד ולהבין, עד אשר יתאחד על ידי הבנתו עם התורה שאותה הוא לומד³⁴ – אך העיקר בכך אינו שיוסיף בכך מעצמו, אלא, להיפך, עליו לעמוד כדי להבין את דברי התורה, כדי לגלות את מה שהתורה אומרת.

לעומת זאת, כוונת המצוות היא בעיקר – עשיית הקלף, הצמר וכו' לתפילין ולציצית, "ונעשיתם אותם" – לחדש וליצור כביכול, את המצוה³⁵. כביטויים "מעשין על הצדקה"³⁶, "כופין" – בכך יש כפיה והתבטלות הנעשות על ידי האדם המקיים את המצוה, כלשון המדרש³⁷ "לצרף בהם את הבריות".

ובנוסף לכך: המצוות אפשריות רק בצירוף מקיים המצוה. כל המשמעות של מצוות, ציוויים, היא הוראה לאדם – לעומת התורה, המתקיימת אף לפני שהאדם לומד אותה.

כשם שיש הבדל בין התורה למצוות לגבי האדם, כך יש הבדל, ואף מודגש יותר, לגבי העולם בכלל:

השחרות הוא היפך האור (ראה פיה"מ לאדמו"א ספק"ב: השחר שבעין .. שמצמצם לעצם הראי' .. דכת הבהירות שבעין היא בעצם ספירי דלובן שבעין*) – ולעיל גם השחר יהי' מאיר.

(34) תניא פ"ה.

(35) ויק"ר פל"ה, ו. וראה סנה' צט, ב. וח"ג קיג, א.

(36) ב"י ליו"ד ס' רמח. וראה סנה' צט, ב. וראה ד"ה ויטע אשל תרצ"ט פ"ד, ובכ"מ.

(37) ב"ד רפמ"ד וי"ג.

לע"נ

הרבנית בעלת מסירת נפש וכו' מרת מאריאשא
בת הרה"ח וכו' ר' בן-ציון ע"ה שגלוב (גארעליק)

נלב"ע בשיבה טובה ביום כ"ף טבת ה'תשס"ז

אשת הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד
ב"ד יהודא לייב ע"ה שגלוב

שנאסר לרגלי מסירות נפשו בעד החזקת היהדות

ביום ד' תשרי ה'תרח"צ ונרצח במאסרו

ביום כ"ה טבת ה'תרח"צ

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י נכדם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחי
שגלוב

חסדים⁶¹, שקיומם ע"י ג' הלושים דמחשבה דיכור ומעשה – שהעבודה אינה באופן של התחלקות, אלא באופן של בלי גבול, ומצד העדר ההגבלה ישנה השלימות בכל הקוין⁶².

(משיחות ש"פ ואתחנן, שבת נחמו, ט"ז מנחם-אב תנש"א)

16) אבות פ"א מ"ב.

17) ועד"ז בנוגע ל"סור מרע" – כהמשך המשנה, ואין אתה בא לידי עבירה" – "ואין אתה בא" דייקא, בדרך ממילא, ללא צורך להתעסק בשלילת הרע, ואפילו לא "לידי עבירה", שגם דברים שיכולים להביא לידי עבירה (כמו תאוות היתר) נעשים מושללים בדרך ממילא, מצד ההסתכלות בעניני הגאולה, מעין ודוגמת המעמד ומצב דימות המשיח, כפס"ד הרמב"ם (בסיום וחותם ספרו "משנה תורה") ש"באותו הזמן. כל המעדינים מצויין כעפר", "כעפר" דייקא, שאין לו שום חשיבות, כיון ש"לא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד".

מגילוי האור (מלמעלה), הרי התשובה באה ממנו עצמו, כדלעיל בסעיף ד'⁴³.
וכן לגבי עניני העולם יש הברדל, שבאמצעות המצוות מזדככים רק הניצוצות שבדברים המותרים⁴⁴, שמקליפת נוגה⁴⁵ (ואילו הניצוצות שנפלו לדברים האסורים, שבשלש הקליפות הטמאות לגמרי – אי אפשר לזככם על ידי המצוות⁴⁶). לעומת זאת, על ידי התשובה, הרי גם הניצוצות שבזדונות, שהם בשלש קליפות הטמאות⁴⁷, נהפכים⁴⁸ לזכויות⁴⁹.

התורה עוסקת בדברים גשמיים, אך אין היא "מתלבשת" בהם, אלא רק דנה אודותם³⁸. ואילו המצוות "מלובשות" ממש בדברים הגשמיים שבהם מקיימים את המצוה, שהם עצמם ייהפכו לקדושה.
זהו אחד הטעמים לכך שהתורה מושווית ל"אור היום", ואילו המצוות דומות ל"אור הנר"³⁹, כי⁴⁰ אור היום אינו משפיע בפנימיות על המקום שבו הוא מאיר⁴¹ – במקום עצמו אין מתרחש שום שינוי, ואילו אור הנר הופך את הפתילה ואת השמן עצמם לאור⁴² (לאש).

ז. תשובה – הפיכת הזדונות לזכויות

בכל זאת, גם זיכוך האדם והדברים הגשמיים על ידי קיום המצוות קשור לאור, למרות שהם עצמם מזדככים על ידי כך, כי כאשר מקיימים מצוה, עושים זאת מפני ש"קולטים" את ציווי הבורא ומוכנים לקיימו מתוך קבלת עול מלכות שמים.

לעומת זאת, בעל התשובה, אשר בחטאו פרק מעצמו עול מלכות שמים, והוא רחוק

38) "ולשון התלבשות (בתורה) הוא רק שם המושאל בלבד" (ר"ה ויאמר משה תשי"ד פ"ב).
39) כמ"ש (משלי ו, כג) כי נר מצוה ותורה אור. ומה שאמרו (סוטה כא, א) "מה אור מגין לעולם כו' כיון שעלה עמוד השחר" "משמע דאור היינו אור היום .. ולא כמ"ש בשל"ה (בתחלתו) מדורה גדולה" (אדה"ת משלי שם ריש ע' תקסט. קונטרס עץ החיים בתחלתו).
40) בסוטה שם: "תלה הכתוב את המצוה בנר ואת התורה באור .. מה נר אינה מגינה אלא לפי שעה אף מצוה כו' מה אור מגין לעולם אף תורה כו'". אבל אין מזה סתירה למ"ש בפנים, כי מה ש"מצוה אינה מגינה אלא לפי שעה" ו"תורה מגינה לעולם" היא מצד מעלת האור של התורה והמצוות עצמם [שהמצוות תלויות בזמן (ומקום), ולכן מגינות לפי שעה, משפ"כ התורה שהיא למעלה מזמן היא מגינה לעולם – עיין אדה"ת שם ע' תקע. קונטרס ע"ה"ת ספ"ב].
אבל בנוגע להבדל שבאדם (הלומד או מקיים המצוה), ועד"ז בנוגע לדברים הגשמיים (שהתורה מתלבשת לדון בהם או שמקיימים מצוות בהם), הבדל ש"ע" המצוה הוא בפנימיות יותר.
וכמו אור היום ואור הנר, שבנוגע למעלת האור עצמו, אור היום הוא נעלה יותר, אבל בנוגע לפעולתם בחומר העולם, הרי פעולת אור הנר היא בפנימיות יותר, כבפנים.
41) ת"א פו, ריש ע"ב. ובכ"מ.
42) ראה שערי אורה מג, ב. א"ב שער הציצית פט"ז י', סע"א ואילך. ושם (ריש ע"ג): וזהו נר מצוה ששרשה למעלה מתורה אור. לקו"ש ח"ח ע' 353 הערה 11. וראה לקמן הערה 48, 43.

ח. בית שני – "בעלי תשובה"

לפי כל האמור לעיל ניתן להבין את מעלתו של הבית השני על פני הבית הראשון⁵⁰:

בתקופת בית ראשון היו ישראל, באופן כללי ובעיקר, צריכים להיות בבחינת "צדיקים"⁵¹. ולכן, עדיין לא היה אז ה"כוח"

43) וזה נעלה יותר מענין ה"אתהפכא חשוכא לנהורא" ד"נר מצוה" – אף שאור הנר (המצוה) מהפך את הפתילה עצמה (דבר הגשמי שמקיימים בו המצוה) לאש ואור – כי באור הנר, הרי מה שהפתילה מאירה הוא מצד האש האוחז בה ומהפכה לאש (אבל לא מצד הפתילה גופא), משא"כ אופן ה"אתהפכא" שבתשובה הוא מה שהתשך מצד עצמו נהפך לאור [בדוגמת "יעינינו מאידות כשמש וכירח" שהיה"ל לעיל – ראה לעיל סעיף ה]. וראה לקמן הערה 48.
44) ראה שבת (כה, ב. ושי"ג): מן המתיר בפך.
45) תניא רפ"ז. ובכ"מ.
46) ואדרבה, צריך לדחותם (לקו"ת שה"ש ו, ד).
47) ולמטה יותר גם מדברים האסורים – שהרי הם היפך רצינו ית' (ראה תניא פכ"ד).
48) ומה מובן שהאופן ד"אתהפכא חשוכא לנהורא" שע"י תשובה הוא מה שהתשך מצד עצמו נהפך לאור. כי כאשר הפיכת החושך (החומר) הוא מצד האור, צריך שהחומר (התשך) יהי' לו איזה שייכות להאור.
[וכמו באור האש, שמכיון שמה שהתשך את הדברים שנאחו בהם לאש הוא מצד האש (כנ"ל הערה 43), הרי הדברים שנהפכים לאש (פתילה או עצים) צריכים להיות נתון ומוכשרים להתאכל ולכלות בהאש (ראה לקו"ת אחרי כו, ב), שלכן א"א שהאש יאחו באבנים וכיו"ב ולהפכם לאש].
ולפי"ז נמצא, שהפרש בין ג' הבחינות – תורה, מצוות ותשובה – הוא בשתיים: באופן פעולתם על חשך העולם, ובדרגת החשך שבהם פועלים: האור דתורה דוחה את החשך; "נר מצוה" מהפך את החשך, ובמילא – גם המציאות דחשך. אבל בכ"ו, אופן האתהפכא הוא מצד האור ובמילא – מהפך רק החשך שיש לו שייכות לאור (דברים המותרים); אופן האתהפכא דתשובה הוא מצד החשך עצמו, ובמילא – גם ה"זדונות" – חשך שאינו שייך לאור – נהפכים לזכויות.
49) יומא פו, ב. וראה בארוכה דרמ"צ קצא, א.
50) ראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 28 ואילך.
51) שלכן בנין ב"ר ה"י בזמן דקיימא סיהרא באשלימותא

להפיכת העולם עצמו, מתוך העבודה שלו עצמו, לקדושה.

ואילו בתקופת בית שני, כאשר היו ישראל בדרגת בעלי תשובה, היה הבית השני באופן שגם הגשמיות מצד עצמה תהיה מקדש לקב"ה.

זהו ההסבר לכך שכורש, אשר אינו יהודי⁵², ציוה לבנות את הבית השני⁵³, בדומה לענין התשובה – אשר על ידה שגגות נעשים לו כזכויות, ועד כדי כך שגם זדונות נהפכים לזכויות.

ט. שתי נחמות בבית השלישי

זהו ההסבר לשתי הנחמות – הן "על בית ראשון" והן "על בית שני", מפני שבכל אחד מהם יש מעלה על פני השני:

מעלתו של הבית הראשון היא, שהיה בו אור נעלה יותר. כיון שישראל היו בבחינת צדיקים, כדלעיל, הם היו כלים מתאימים יותר לאלקות, ולכן, גם בית המקדש היה באופן כזה.

אך מצד העבודה הרוחנית של העולם עצמו, הבית השני נעלה יותר, כפי שהוסבר לעיל.

זהו ההסבר לכך שהבית השני היה גדול מהבית הראשון "בבנין" (מקום) ו"בשנים" (זמן)⁵⁴ – כי ה"עולם" מוגדר⁵⁵ במקום ובזמן. וזהו החידוש של הבית השלישי, שבו

(כנ"ל ס"ג), שהוא שלימות הלבנה בקבלתה מהשמש (ראה לעיל סעיף ה').

ולהעיר, שמה שבזמן שלמה 'נתמלא דיוסקוס של לבנה' הוא, לפי שה' דור ט"ו לאברהם "שהתחיל להאיר" (שמו"ד פט"ג, כו) – היינו שזיכר הגוטה בא בהמשך לאור שנומשך (לאברהם – שבעל* הבירה הביין עליו) מלמעלה. (ולמעשה גם משמור' שם: "בראשון של ניסן מתחלת להאיר" – והרי הענין חדש ניסן הוא המשכה מלמעלה).

(52) ראה ליקוטי ביאורים (מז' ד מאמרי אדהמ"צ – קונטרסים (קה"ת, תנש"א) ע' קמד) – להר"צ כו' ר"ה מפא"ט (שם) שחסידי אר"ה הם מק"נ (ומצ"ן לשער המ"צ בסידור). ובפרש"י (ר"ה ג, סע"ב) בהא דכורש החמין "נעשה רשע", אבל אין מזה ראי' שנשתנה שרש נפש ע"ו, וק"ל.

(53) עזרא א, א. וראה תו"ש עזרות (הובא לקמן הערה 62), וזוה"מ מו' – שחשבתוף בהבנין – ראה עזרא א, ד. ר"ה ד, א.

(54) אלא שמגדלות בכמות – באה גם גדלות באיכות ובורחניות וכנ"ל הערה 14.

(55) שעזריה"א פ"ז (פ"ב, א).

התאחדו שתי המעלות גם יחד⁵⁶ – "נחמו" על בית ראשון, ו"נחמו" על בית שני.

י. יום הקדושה – זוקא מלמטה

הבדל זה שבין תקופת הבית הראשון לתקופת הבית השני מתבטא, ככל הענינים של פנימיות התורה, גם בתורת הנגלה, ואף בהלכה.

מצד אחד, קדושת ארץ ישראל בתקופת בית שני היתה פחותה מתקופת בית ראשון. כפי שאנו רואים בהלכות מסוימות⁵⁷, וכן לגבי תקיעת שופר בראש השנה שחל בשבת, שבזמן בית שני "במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה"⁵⁸, ואילו בתקופת בית ראשון תקעו בשופר בראש השנה שחל בשבת⁵⁹ בכל המדינה, ולא רק במקדש,

וכפי שמבאר זאת אדמו"ר הזקן⁶⁰, שהשפעה האלקית ה"נמשכת" על ידי תקיעת השופר בראש השנה שחל בשבת היא בדרגה נעלית ביותר, שיכולה "להימשך" רק בבית המקדש⁶¹. ובכל זאת, בתקופת בית ראשון תקעו בשופר גם במדינה, כי אז חלה

(56) ראה בהמסימן לעיל הערה 15.

(57) ובפרט שלא נהג אז יובל (ראה ערכין לב, ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ה ה"ח) ובמילא – גם לא הדינים הנוהגים רק בזמן שהיובל נהג (רמב"ם שם ה"ט).

ואף שבפשוטו מצות יובל אינה תלויה בבית המקדש ובמעלות מדינתו, ומה שבזמן ב"ש לא נהג יובל, הוא לפי שמצות יובל היא דוקא "בזמן שכל יושבי' עלי" – הרי הענין ד"כל יושבי' עלי" (בפנימיות הענינים) "הוא בח' כעיר שחברה לה יחדיו .. המשכה ה' עילאה בה' תתאה", ולפי שבחינה זו לא היתה בב"ש, לכן לא נהג אז יובל (לקו"ת ר"ה ט, סע"ב). – וצ"ע וביאר בהא דבסוף ב"ר ג"כ לא נהג יובל (ערכין לה, סע"ב). (58) ר"ה כט, ב. "וגזירה זו היתה בזמן בית שני כנודע בגמרא שרוב הגזירות כו' היו בזמן ב"ש דוקא" (לקו"ת ר"ה נג, א).

(59) אבל דעת הרוש' (ר"ה רפ"ד) משמע דמדאורייתא אין תוקעין בשבת (במדינה).

(60) לקו"ת שם.

(61) ע"פ נגלה טעם ההפרש בין "מקדש" ל"מדינה" בזה הוא לפי שאין שבות במקדש (רש"י שם ד"ה גזירה). ויש לתווכ' טעם זה עם הטעם שבלקו"ת שם (הובא בפנים) שחל' התענג הנמשך ע"י שופר (שלמעלה מבחי' התענג דשבת) "אינו שורה ומתלבש אלא בבנין כו'" שמאיר רק במקדש – כי מה שבזמן ב"ש הוצרכו לגזירות וסייגים כו' הוא לפי שלא האיר אז בחל' ה' עילאה דיבנה, כמבואר בלקו"ת שם. ולכן במקדש עצמו, שגם בב"ש ה' יכול להיות גילוי בחל' בינה דאצילות, לא הוצרכו לגזירות, ולכן אין שבות במקדש.

ששייכות לזמן הגאולה, כמו הלכות בית הבחירה (שלמדום זה-עתה בימי בין המצרים), וכן הלכות מלכים ומלחמותיהם ומלך המשיח, והן בפנימיות התורה, שנוסף לכך שכללות הלימוד דפנימיות התורה מקרב את הגאולה, "בהאי חיבורא דילך (תורתו של רשב"י) . . . יפקון ב'י מן גלותא ברחמי"¹², יש עליו מיוחד בלימוד החלקים דפנימיות התורה שמבארים עניני הגאולה.

ומה טוב – שלימוד זה יהי באופן ד"עשרה (ציבור) שיושבים (בהתיישבות וקביעות) ועוסקים (באופן של "עסק") בתורה"¹³.

. . . ויש להוסיף לימוד והוראה בשייכות לענין הגאולה גם מהתחלת פרק שלישי – "הסתכל בשלשה דברים":

"שלשה דברים" (סתם) – יש לומר, שגם רומז לגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי, גאולה משולשת וביהמ"ק משולש, שכולל ב' המעלות דגאולה ראשונה ושני, בית ראשון ושני, ושניהם יחד.

ו"הסתכל בשלשה דברים" – "הסתכל" דייקא, שמורה על העיון וההתבוננות בהעמקה יתירה¹⁴ בענין הגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי ("שלשה דברים"), מתוך צפי' והשתוקקות מיוחדת, "אחכה לו בכל יום שיבוא"¹⁵, שיבוא בכל יום, ביום זה ממש, ועאכו"כ כשעומדים על סף הגאולה, שההסתכלות בשלשה דברים היא ביתר שאת וביתר עוז.

ויש לומר, שההסתכלות בעניני הגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי ("שלשה דברים") פועלת שלימות בכל עניני העבודה שנכללים ב"שלשה דברים" – ג' הקוין דתורה עבודה וגמילות

(12) זח"ג קכד, ב – ברע"מ. הובא ונת' באגה"ק שם.

(13) אבות פ"ג מ"ז.

(14) ראה שו"ע אדה"ז אר"ח סכ"ח סל"ז. ועוד.

(15) נוסח "אני מאמין" הנדפס בסידורים וכו'. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 394.

(* בר"ר ר"פ דן.

דרגת בית המקדש גם "בגבולין".

למרות זאת אנו מוצאים מצד שני, שקדושת ארץ ישראל שהיתה בתקופת בית ראשון בטלה לאחר החורבן, ואילו קדושת ארץ ישראל שהיתה בתקופת בית שני נשארה גם לאחר החורבן.⁶⁰

ההסבר לכך הוא: דרגת הקדושה של ארץ ישראל בזמן בית ראשון אכן היתה נעלית יותר, אך קיום הקדושה – שלא תיפסק, ולא תילקח מהתחתון – הרי זה תלוי בויכוח התחתון, ולכן היה זה בעיקר בזמן בית שני, כאשר הכניסה לארץ ישראל וקדושתה באו על ידי כורש.⁶²

יא. שתי קדושות במקביל לשני סוגי הלוחות

כל הענינים נובעים מהתורה, ושני ענינים אלו, של צדיקים ושל בעלי תשובה כפי שהם בתורה, קיימים בענין של לוחות ראשונות ושל לוחות שניות:

מצד הלוחות הראשונות היו כל בני ישראל בדרגה של "חירות", אשר "אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם"⁶³, כפי שבתקופת בית ראשון האיר האור מבית המקדש בכל ארץ ישראל.⁶⁴

ואילו מצד הלוחות השניות, רק מי שעוסק בתורה הוא "בן חורין"⁶⁵, כפי שבתקופת בית שני האיר האור רק בבית המקדש, ולא בגבולין.⁶⁴

ומצד שני: בלוחות הראשונות שבאו רק מלמעלה התאפשרה שבירה, אך רק בתחתון שבהן, בלוחות, ואילו ה"אותיות פורחין"⁶⁶, בדומה לקדושה הראשונה בתקופת בית

62 ראה תוי"ט עדיות פ"ח מ"ז שכוונת הרמב"ם שם במ"ש ז'כיון שעלה עורא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחוקה שהחזיקו בה" [שלבן היא מקודשת גם עתה] היא ל"חוקה שהחזיקו מיד מלך פרס שנתן להם רשיון להחזיק בה". ע"ש.
63 עירובין נד, א. והכוונה שם היא לכל ישראל – לא רק להעוסקים בתורה – שהרי העוסק בתורה, גם עכשיו (שנשתברו הלוחות), הוא בן חורין (אבות פ"ו מ"ב) – אה"ת תשא ע' ב"כב. המושך תרס"ז ע' פז.
64 אה"ת שם.
65 אבות שם.
66 פסחים פז, סע"ב. ירוש' תענית פ"ד ה"ה.

ראשון, שבטלה והוסרה ממקום המקדש⁶⁶. לעומת זאת, בלוחות השניות, שבאו לאחר השבירה ולאחר התיקון על כך על ידי התשובה, לא היתה שבירה⁶⁷ – בדומה לקדושת ארץ ישראל בזמן בית שני הקיימת תמיד.

יב. פרשת ואתחנן – איחוד שתי הדרגות

זהו הקשר שבין פרשת ואתחנן לבין "נחמו נחמו – על בית ראשון ועל בית שני":

אחד ההבדלים בין עשרת הדברות שבפרשת ואתחנן לבין עשרת הדברות שבפרשת יתרו הוא, שעשרת הדברות שבפרשת יתרו נאמרו לפני חטא העגל, כאשר ישראל היו בבחינת צדיקים, ואילו פרשת ואתחנן⁶⁸ נאמרה לאחר חטא העגל, ואף לאחר החטאים האחרים שחטאו ישראל במשך ארבעים השנים,

ולא זו בלבד שזמנה של פרשת ואתחנן היה לאחר כל הענינים השליליים שלהם, אלא יותר מכך: הפרשה נאמרת בהמשך לדברי התוכחות שבפרשה הקודמת, ואף בפרשת ואתחנן עצמה⁶⁹ נכללים דברי תוכחה על ענינים בלתי רצויים –

ובכל זאת מסופר כאן סיפור מתן תורה כולו, כפי שהיה לפני החטא. ויוצא מכך, שבפרשה זו קיימת התאחדות של בחינת הצדיקים – בית ראשון, עם בחינת בעלי התשובה – בית שני.

יג. "ואתחנן" – בית ראשון ובית שני

איחוד זה של בית ראשון עם בית שני נרמז גם במילה הראשונה, בשמה של הפרשה – ואתחנן, המצביע על תוכנה העיקרי של הפרשה:

66 להעיר דקדושת המקדש – לא נתבטלה לאחר החורבן (רמב"ם הל' ביה"ב ספ"ו. ראה לעיל ס"ג), אבל החילוק בקדושת הארץ בין קדושה ראשונה וקדושה שני'.
67 ראה תנחומא תשא לא – הובא בפרש"י תשא לד, ג.
68 וגם: ניסח זה דעשה"ד (דפרשתנו) "יא שהוא שה' כתוב על לוחות הנצונות (פס"ז) (לק"ט) תשא לד, א. ואתחנן ה, (יב).
69 לדוגמא, ראה: ג, כו. פרש"י שם, כט.

לפעולותיו של בעל ההילולא דעשרים באב) בהפצת התורה והמעיינות חוצה, מארחת ומכבדת את תלמידיו ושלוחיו וההולכים בדרכיו ואורחותיו בהפצת התורה והמעיינות חוצה –

ש"נפלאות" אלו (שכבר ראו בפועל) מעוררים ומדגישים שתיכף ומיד רואים הפלא הכי גדול – גאולה האמיתית והשלימה עלי' נאמר⁷⁰, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", "נפלאות" גם בערך ליצי"מ⁷¹.

... ובנוגע לפועל:

כיון שנמצאים על סף הגאולה האמיתית והשלימה שבה יהיו כל הענינים באופן של בלי גבול – צריכה להיות ה"טעימה" (בערב שבת, ש"טוב לטעום מכל תבשיל ותבשיל⁷²) מהבלי גבול דהגאולה, ע"י ההוספה בעניני התומ"צ באופן שלמעלה ממדידה והגבלה.

ובפרטיות יותר – הוספה בלימוד התורה (מוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה⁷³) הן נגלה דתורה והן פנימיות התורה, כולל לימוד עין יעקב, אגדה שבתורה, ש"רוב סודות התורה גנוזין בה"⁷⁴, ועוד ועיקר, לימוד פנימיות התורה, כדברי האריז"ל (שיום ההילולא שלו בחמשה מנ"א) ש"בדורות אלו האחרונים מותר ומצוה לגלות זאת החכמה"⁷⁵, ובמיוחד לאחר שנתבארה בתורת החסידות באופן ששייך להבנה והשגה דכאו"א מישראל,

והדגשה מיוחדת על ההוספה בלימוד התורה בעניני הגאולה – הן בנגלה דתורה, ובפרט בספרו של הרמב"ם שכולל גם ההלכות

- 6) מיכה ז, טו.
- 7) ראה אה"ת נ"ך עה"פ (ע' תפז). וש"נ.
- 8) שו"ע אדה"ז א"ח ס"ח ר"נ.
- 9) פרשי' תענית שם.
- 10) תניא אגה"ק סכ"ג.
- 11) שם סכ"ז (קמב, ב).

הוספה

בשורת הגאולה

לד.

דובר כמ"פ בתקופה האחרונה שלפי כל הסימנים נמצאים אנו ב"שנה שמלך המשיח נגלה בו" (נוסף על החשבון דערב שבת לאחר חצות שמתחיל בשנת ה'תשנ"א) – כמרוז בהר"ת (שנתפשו בכל ישראל) "הי' תהא שנת נפלאות אראנו", ובפרט שבמשך השנה ראו בפועל (ויראו עוד) כו"כ מאורעות שהם "נפלאות", ויתירה מזה, שכל א' מהם הוא באופן של "פלא" גם ביחס לה, "פלא" שלפניו, פלא לגבי פלא שמעורר התפעלות חדשה.

– כולל גם ה"פלא" שמתרחש בימים אלו ממש: כינוס אנ"ש והשלוחים שיחיו במדינת רוסיא, שהתכנסו מכו"כ מקומות (גם משאר מדינות שבעולם) בעיירה ליובאוויטש, כולל גם כדי להשתטח על ציוני קודש של רבותינו נשיאינו ששם מנוחתם כבוד, וגם על הציון הק' של אאמו"ר ז"ל (שיום ההילולא שלו, עשרים באב, מתברך מיום הש"ק זה), ונוסף לזה, מתכנסים בעיר הבירה דכל המדינה, מאסקווא כדי להתייעץ ולהתדבר יחדיו ("איש את רעהו יעזורו", מתוך אהבה ואחדות, "כאיש אחד בלב אחד") ולקבל החלטות טובות להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה בכל המדינה ובכל העולם כולו, ויה"ר שיהי' הכינוס בהצלחה רבה ומפלגה, ובאופן של הוספה כפולה ומכופלת, "דמוסיף יוסיף", ועד להוספה שלמעלה ממדידה והגבלה – שמאורע זה הו"ע של "נפלאות", שאותה מדינה שלחמה נגד פעולותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (ועד"ז בנוגע

(1) י"ש ישעי' רמז תצט.

(2) ראה סה"ש ה'תשנ"א ח"א ע' 254. וש"נ.

(3) ישעי' מא, ו.

(4) פרש"י יתרו יט, ב.

(5) תענית בסופה.

"ואתחנן" בגימטריא תקט"ו⁷⁰. בתורת החסידות מוסבר על כך⁷¹, שהאותיות ת"ק מצביעות על דרגת המדות – ו"ה, ומשום כך עניני העולמות, המתהווים מהמדות, שבעת ימי הבנין, הם במספר ת"ק⁷². ט"ו (בגימטריא י"ה) היא דרגת המוחין. והענין של תקט"ו, גימטריא של "ואתחנן", חיבור של ת"ק וט"ו במילה אחת, הוא חיבור המוחין והמדות⁷³.

וזה רומז לאיחוד של בית ראשון עם בית שני, כי בית ראשון הוא⁷⁴ בבחינת י"ה, ובית שני הוא בבחינת ו"ה.

וזה אחד ההסברים לכך שבשבת הראשונה שבה מתחילה הנחמה, מיד לאחר תשעה באב, קוראים את פרשת ואתחנן,

(משיחת שמחת בית השואבה תשכ"ד.

ש"פ ואתחנן תשכ"ח)

(70) ראה דב"ר פי"א, י – הובא בדע"ז מבעה"ת עה"פ.

(71) ראה אה"ת כאן עה"פ (ע' ק"ג ואילך). בראשית מז, ב.

(72) ראה חגיגה יג, א. וראה לקו"ת אמור לד, א.

(73) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 111 הערה 69.

(74) ראה רשימות הצ"צ לאיכה ע' 20 (אה"ת לנין ח"ב ע' א"ג). וש"נ.

(75) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 95 הערה 63.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

ויה"ר שיע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יח"י, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד